

Theatermaker Yusuke Kafuku (**Hidetoshi Nishijima**) die in Hiroshima Anton Tsjechovs *Oom Wanja* aan het repeteren is, krijgt tegen zijn zin de jonge vrouwelijke chauffeur Misaki (**Toko Miura**) toegewezen.

Bij Hamaguchi raakt liefde aan verlies

PROFIEL **RYUSUKE HAMAGUCHI, REGISSEUR** 'Drive My Car', genomineerd voor vier Oscars, komt deze week in de bioscoop. Wie is de zachtmoedige Japanse regisseur die momenteel een internationale zegetocht beleeft?

Door onze medewerker **Dana Linssen**

Vanaf deze week kunnen we het zelf beoordelen. Is *Drive My Car* van de Japanse regisseur Ryusuke Hamaguchi (1978) Oscarwaardig? Na het eclatante succes van

het Zuid-Koreaanse *Parasite* bij de Academy Awards van 2020 is er nu weer een film uit Azië genomineerd in meerdere categorieën bij de belangrijkste Amerikaanse filmprijzen. Hoewel hij waarschijnlijk Jane Campions western *Power of the Dog* voor zal moeten laten gaan bij de Oscar voor beste film, moet het vreemd lopen bij Hamaguchi niet het beeldje voor beste internationale film mee naar huis nemen. Er is een mildheid in zijn film die toeschouwers lichtglinsterende ogen bezorgt. Een traan. Een spiegel. Of een teken van herkenning.

Ryusuke Hamaguchi is al sinds het begin van deze eeuw als filmmaker actief, aanvankelijk als documentairemaker en in meer commerciële producties, en sinds een jaar of tien met steeds meer persoonlijk gedreven auteursfilms. Maar vorig jaar kan met recht zijn doorbraakjaar worden genoemd. Eerst ging *Wheel of Fortune and Fantasy* in maart in première op het filmfestival van Berlijn. Een paar maanden later was *Drive My Car* een van de succesfilms uit de competitie in Cannes, waar hij onder meer bekroond werd voor beste scenario. Een internationale zegetocht volgde.

Voorafgaand aan de Oscarceremonie kunnen nu ook de Nederlandse bioscoopbezoekers kennismaken met een film van de zachtmoedige Japanner.

Meer Murakami dan Murakami

Drive My Car is gebaseerd op een kort verhaal van Haruki Murakami uit de bundel die in het Nederlands is vertaald als 'Mannen zonder vrouw'. Maar de film van Hamaguchi is meer. Meer Murakami dan Murakami. Dat moet ook wel want met z'n drie uur is de film zo veel meer dan een verhaal over de vele verschijningsvormen van liefde en verlies, het centrale thema van het boek.

En ook zo veel meer dan de oorspronkelijke 24 pagina's van het verhaal over een acteur die na de plotselinge dood van zijn vrouw niet alleen haar afwezigheid moet verwerken, maar ook dat ze daarvoor nooit honderd procent in zijn leven aanwezig was. Ze had minnaars. Ze had verhalen. Ze had geheimen.

In Hamaguchi's film volgen we de fictieve theatermaker Yusuke Kafuku terwijl hij in Hiroshima een enscenering van Anton Tsjechovs *Oom Wanja* (1898) aan het repeteren is. Dat toneelstuk gaat óók over een man in een existentiële crisis, die zich moet afvragen of hij in zijn leven de juiste doelen heeft nagestreefd en over liefdes die onbeantwoord en ongezien zijn. Net als Tsjechov is ook Hamaguchi een groot humanist. Zijn personages maken soms verkeerde keuzes terwijl ze hun ongewisse toekomst vrezen, maar hij oor-

deelt niet, kijkt juist met empathie.

Vrouwelijk perspectief

Het gegeven van crisis, liefde en verlies dat we in Tsjechov en in Murakami's verhaal zien, is ook de elementaire grondtoon van Hamaguchi's meest recente films. In *Asako I & II* (2018) gaat het over een jonge vrouw die verliefd wordt op de mysterieuze Baku en na zijn verdwijning een relatie begint met zakenman Ryohei die een evenbeeld van Baku is, maar een heel ander karakter heeft. (Om de verwarring te vergroten worden de beide mannen gespeeld door dezelfde acteur). Zijn deze twee mannen dezelfde? Zoeken we in onze nieuwe geliefden altijd iets wat we in onze vorige verloren zijn?

Hamaguchi pakte het thema van projectie in de liefde weer op in het drieluik *Wheel of Fortune and Fantasy*. Drie losse verhalen over verleiding en relaties. Ze hebben net als *Asako* ook allemaal te maken met identiteitsverwisseling, of het nu de jonge vrouw is die ontdekt dat het nieuwe vriendje van haar beste vriendin haar ex is, of gaat over de ontmoeting tussen twee vrouwen die denken elkaar nog van vroeger te kennen. Het zijn delicate, subtiele verhalen, dialooggedreven en tegelijkertijd vol onuitgesproken vragen.

De grote identiteitsvragen die ze voortdrijven worden pas zichtbaar als de anekdotes van plot en verhaal zijn verwaaid. In *Drive My Car* gaat het om vergelijkbare vragen: Wie zijn we in relatie tot de ander, wat projecteren we en in hoeverre

kunnen we oude liefdes ooit loslaten?

Hart boven brein

Hamaguchi's Oscargenomineerde film heeft twee verhaallijnen: het rouwproces en de voorbereidingen voor het nieuwe stuk. Daardoor stroomt de film zowel terug naar de bron van Kafuku's leven en kunstenaarschap als naar de zee waar heden en verleden met de toekomst vervloeien.

Terwijl Kafuku met de zwijgzame chauffeuse Misaki in Hiroshima rondrijdt in zijn oude, rode Saab 900 Turbo krijgt zijn uitvoering van *Oom Wanja* vorm. De regisseur heeft een internationale cast verzameld, met acteurs uit heel Azië die ieder hun eigen taal spreken, waaronder Mandarijn, Japans en Tagaloh, en de hoofdrol van Sonja wordt gespeeld door een actrice die via Koreaanse gebarentaal communiceert.

Dit gebruik van al die talen waarin acteurs samen een verhaal vertellen, is zo subtiel en ingenieus ingezet, dat het eerst het hart raakt en dan pas het brein. In een beroemde dialoog tussen Sonja en Oom Wanja over de zin van het leven worden Tsjechovs teksten een substituuut voor de dingen die Kafuku tegen zijn overleden vrouw zou willen zeggen, maar niet uit zijn mond krijgt. En die, zelfs als hij er de woorden voor zou vinden, niet meer zeggen kan.

Woorden van verwijt en verzoening. En soms zijn er geen woorden. Dat is waar liefde en verlies elkaar raken.

Drama

Drive My Car

Regie: Ryusuke Hamaguchi. Met: Hidetoshi Nishijima, Toko Miura, Masaki Okada. In: 41 bioscopen.

●●●●○